

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 11CoCsp/56/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118205795
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 11. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Halušková
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2020:6118205795.1

Uznesenie

Krajský súd v Banskej Bystrici v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Haluškovej a sudcov JUDr. Renáty Deákovej a JUDr. Jozefa Zlochu ako členov senátu, v spore žalobkyne X. M., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom N. XX, XXX XX S. S., proti žalovanému PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 824 96 Bratislava, IČO: 35 792 752, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o vydanie bezdôvodného obohatenia 5.724,- eur, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 10Csp/3/2018-102 zo dňa 24. júla 2020 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo dňa 24. júla 2020 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 5.724,- eur v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok). Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 % v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o ich výške (druhý výrok). Z dôvodov rozsudku vyplýva, že predmetom konania bolo vydanie bezdôvodného obohatenia v celkovej sume 5.724,- eur vzniknutého plnením bez právneho dôvodu, poskytnutého nad rámec úverov daných žalovaným žalobkyni na základe zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXX . - XXXXX zo dňa 29.12.2014 a zmluvy o revolvingovom úvere č. XXXXXX - XXXXX zo dňa 28.05.2015.

1.1 Z dôvodov rozsudku vyplýva, že súd prvej inštancie vyhodnotil námietku miestnej nepríslušnosti vznesenú žalovaným ako nedôvodnú, pretože ide o spotrebiteľský spor v zmysle § 19 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „C.s.p.“).

1.2 Následne súd prvej inštancie posudzoval, či je v konaní daná prekážka veci rozhodnutej vo vzťahu k rozhodcovským rozsudkom Slovenského arbitrážneho súdu sp. zn. RK 100/08/16-SAS a RK 181/08/16-SAS, ktoré nadobudli právoplatnosť 28.11.2016. Konštatoval, že predmetom rozhodcovského konania bol nárok žalovaného ako veriteľa na zaplatenie dlžnej sumy z úverovej zmluvy, nie nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia z tejto zmluvy. Uviedol, že iba platná rozhodcovská zmluva zakladá oprávnenie rozhodcovského súdu prejednať a rozhodnúť spor, tu však možno mať pochybnosť o platnosti rozhodcovských zmlúv.

1.3 Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania preukázané, že žalobkyňa dňa 23.12.2014 požiadala žalovaného o „M.“ úver. Identifikovaná je rodným číslom a adresou trvalého pobytu, v časti „IČO“ uviedla číslo oprávnenia na výkon činnosti opatrovateľky v U.. Ako účel čerpania úveru bola označená možnosť prevádzkový úver. K žiadosti o úver mal byť pripojený živnostenský list žalobkyne a výpisy z jej bankového účtu. Aj následná zmluva o úvere č. XXXXXX - XXXXX obsahuje rodné číslo žalobkyne a údaj, že úver vo výške 13.248,- eur je poskytnutý na výkon bližšie nešpecifikovanej podnikateľskej činnosti. Dlžník sa zaviazal splatiť úver v 48 mesačných splátkach po 276,- eur s tým, že za poskytnutie úveru sa zaviazal zaplatiť veriteľovi zmluvnú odmenu 9.248,- eur. Dátum prvej splátky

bol v splátkovom kalendári určený na deň 24.02.2015, dátum poslednej 24.01.2019. Žiadosťou zo dňa 27.05.2015 žalobkyňa požiadala o „M.“ úver. Identifikovaná je rodným číslom a adresou trvalého pobytu, v časti „IČO“ uviedla číslo „XXXXXXXX“, ktoré však podľa vyhľadávania v živnostenskom a obchodnom registri na internete nezodpovedá žiadnemu záznamu. Ako účel čerpania úveru bola označená možnosť, že ide o prevádzkový úver. K žiadosti o úver mal byť pripojený živnostenský list žalobkyne i výpisy z bankového účtu. Aj v následnej zmluve o úvere č. XXXXXX - XXXXX je žalobkyňa označená rodným číslom. Zmluva uvádza, že úver vo výške 13.248,- eur je poskytnutý na výkon podnikateľskej činnosti (bez bližšej špecifikácie). Dlžník sa zaviazal splatiť úver v 48 mesačných splátkach po 276,- eur s tým, že za poskytnutie úveru sa zaviazal zaplatiť zmluvnú odmenu 9.248,- eur. Dátum prvej splátky bol v splátkovom kalendári určený na deň 28.06.2015, dátum poslednej 28.05.2019. Z výpisu z účtu žalobkyne vyplynulo, že na základe prvej zmluvy o úvere jej bolo 31.12.2014 poskytnuté plnenie vo výške 4.000,- eur (platba označená variabilným symbolom XXXXXX, ktorý je zhodný s číslom zmluvy). Na základe druhej zmluvy jej bolo dňa 01.06.2015 poskytnutých 4.000,- eur (pod variabilným symbolom XXXXXX, ktorý je zhodný s číslom druhej zmluvy). Nesporným bolo, že žalovaný poskytol žalobkyni na základe uzavretých zmlúv peňažné prostriedky v sume spolu 8.000,- eur a žalobkyňa žalobcovi plnila na základe zmluvy č. X čiastku 7.100,- eur a na základe zmluvy č. X čiastku 6.624,- eur, čo žalovaný nerozporoval (§ 151 C.s.p). Žalobkyňa v podaní doručenom súdu dňa 16.03.2018 uviedla, že peniaze z úverov nežiadala na podnikanie. Pracuje ako opatrovatelka v U., nemala dôvod brať si na túto činnosť úver. Jej činnosť je odmeňovaná, s jej výkonom nemá náklady, lebo ubytovanie i stravovanie má zabezpečené bezplatne. V čase čerpania úverov mala síce platné podnikateľské oprávnenie aj na výkon finančnej poradkyne, ktorú však v čase uzavretia úverových zmlúv nevykonávala. Finančné prostriedky z úveru použila na vyplatenie dlhov jej rodiny, t.j. výlučne na súkromné účely.

1.4 Okresný súd vychádzajúc z ustanovenia § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka účinného už v čase uzatvorenia prvej úverovej zmluvy dňa 29.12.2014 dospel k záveru, že typovo ide o spotrebiteľské zmluvy. Žalobkyňa požiadala o poskytnutie úveru na formulárovej predtlačí, v žiadosti sa identifikovala ako fyzická osoba uvedením rodného čísla a adresy bydliska. Nepoprela, že v žiadosti o úver označila aj živnosť opatrovatelky v U., no uviedla, že „to bolo odôvodnené zo strany obchodného sprostredkovateľa, že to slúži k identifikácii zamestnania“. Vyhlásila, že si úver nevzala na podnikateľské účely, bol jej pripísaný na súkromný účet, finančné prostriedky z úveru využila výlučne na osobné potreby - na chod domácnosti a zaplatenie úverov, dlžôb, splátky za auto (z predloženého výpisu z osobného účtu vyplýva napr. že dňa 05.01.2015 uskutočnila úhradu v sume 1.417,- eur označenú ako „splátka R.“). Tvrdila, že ako opatrovatelka nemala dôvod využiť peniaze z úveru a sprostredkovateľa úveru upozornila, že má záujem o úver na súkromné účely. Okresný súd uviedol, že pre zistenie, či v danom prípade ide o spotrebiteľa alebo nie, nie je rozhodujúce iba formálne postavenie (napr. existencia oprávnenia na podnikanie), ale skutočný účel konania - účel čerpania úveru. Spotrebiteľom je osoba, ktorá koná mimo profesijnej či obchodnej činnosti, na účely osobnej spotreby v zmysle spotreby svojej, resp. spotreby iných osôb napr. detí. Žalobkyňa síce v žiadosti o úver zaškrtla, že žiada o „M.“ úver, pričom malo ísť o prevádzkový úver, z obsahu žiadostí však nie je možné vyvodiť akékoľvek profesionálne využitie poskytnutých peňazí, teda ich využitie na podnikateľský účel (zo žiadosti nevyplýva, že úver mal byť poskytnutý na výkon povolania, resp. podnikania). Samotné označenie úveru ako „M.“ ani identifikácia žiadateľky (žalobkyne) číslom oprávnenia na výkon opatrovateľskej činnosti neznamenajú, že automaticky ide o úver na účel podnikania o to viac, že žalobkyňa podľa svojho tvrdenia obchodného sprostredkovateľa žalovaného upozorňovala, že žiada o úver na súkromné účely. V zmysle uvedeného nemá na charakter vzťahu strán vplyv ani skutočnosť, že žalobkyňa bola dňa 23.11.2007 zapísaná do zoznamu sprostredkovateľov poistenia v registri sprostredkovateľov poistenia vedenom Národnou bankou Slovenska, keďže úver nečerpala v súvislosti s výkonom tejto činnosti. Vychádzajúc z uvedeného je dôvodné prikloniť sa k záveru, že obe úverové zmluvy uzatvárala žalobkyňa v postavení spotrebiteľa, nie podnikateľa, prostriedky z úveru boli použité na súkromné, nie podnikateľské účely. Z okolností prípadu je zrejma snaha veriteľa o vytvorenie zdania, že nejde o spotrebiteľský úver, hoci vzťah strán napĺňa všetky znaky spotrebiteľského právneho vzťahu. Preto súd prvej inštancie posúdil zmluvný vzťah strán ako spotrebiteľský a úverové zmluvy podrobil kontrole v súvislosťami s náležitosťami zmlúv o spotrebiteľskom úvere vyžadovaných zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a kontrole v zmysle príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka.

1.5 S odkazom na § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia prvej zmluvy a § 54 ods. 1, § 451 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv a jeho § 7 ods. 15 účinného od 1. apríla 2015 okresný súd konštatoval, že žalobkyňa v čase poskytnutia úverov pracovala ako opatrovatelka s oprávnením na výkon tejto činnosti v U.. Uviedla, že bola vyzvaná obchodným

sprostredkovateľom žalovaného, aby do žiadosti o poskytnutie úveru uviedla číslo oprávnenia, ktoré využívala v U. ako opatrovateľka, lebo to slúži k identifikácii jej zamestnania. Zároveň uviedla, že obchodného sprostredkovateľa žalovaného upozornila, že má záujem o spotrebný úver. Z povahy žalobkyňou vykonávanej činnosti (opatrovanie seniorov v U.) podľa názoru okresného súdu malo byť veriteľovi (žalovanému) zrejmé, že nejde o podnikanie v pravom slova zmysle, napriek tomu pripravil na základe žiadostí žalobkyne o úver zmluvy o revolvingovom úvere výlučne podľa Obchodného zákonníka, nezohľadňujúc zákonné požiadavky pre spotrebiteľské úvery.

1.6 Okresný súd konštatoval, že úverové zmluvy neobsahujú náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. (napr. úrokovú sadzbu, ročnú percentuálnu mieru nákladov a ďalšie) - obsahujú výlučne údaj o tom, že veriteľ (žalovaný) poskytne dlžníkovi (žalobkyni) peňažné prostriedky v sume 13.248,- eur (reálne v sume 4.000,- eur), dlžník sa zaväzuje úver splatiť v 48 mesačných splátkach vo výške 276,- eur a za poskytnutie úveru sa zaväzuje veriteľovi zaplatiť zmluvnú odmenu 9.248,- eur. S prihliadnutím na absenciu obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv sa považuje poskytnutý úver za bezúročný a bez poplatkov v zmysle § 11 ods. 1 písm. b) citovaného zákona. Ak sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, je bezdôvodným obohatením plnenie, ktoré veriteľ prijal nad rámec toho, čo dlžníkovi poskytol. V konaní bolo preukázané, že žalobkyňa čerpala celkovo sumu 8.000,- eur (súčet súm poskytnutých na základe úverových zmlúv), splatila 13.724,- eur. Rozdiel medzi poskytnutými plneniami (medzi tým, čo žalovaný poskytol žalobkyni a tým, čo žalobkyňa zaplatila žalovanému) je 5.724,- eur. Žalovaný je preto povinný žalobkyni vrátiť túto sumu ako plnenie, ktoré od nej prijal bez právneho dôvodu.

1.7 Súd prvej inštancie uviedol, že dojednanie o odplate 9.248,- eur za poskytnutie peňažných prostriedkov 4.000,- eur je v dôsledku jej neprimeranej výšky v rozpore s dobrými mravmi, teda absolútne neplatné (§ 3 v spojení s § 39 Občianskeho zákonníka, ďalej aj „OZ“). Podľa § 53 ods. 6 OZ v znení účinnom v čase uzatvorenia zmlúv ak je predmetom spotrebiteľskej zmluvy poskytnutie peňažných prostriedkov, nesmie odplata podstatne prevyšovať odplatu obvykle požadovanú na finančnom trhu za spotrebiteľské úvery v obdobných prípadoch. Rozpor s dobrými mravmi je v tomto prípade evidentný, keď ročná percentuálna miera nákladov je podľa prepočtu okresného súdu v prípade oboch úverových zmlúv vyššia ako 100 % (105,66 % v prípade zmluvy zo dňa 29.12.2014 a 114,18 % v prípade zmluvy zo dňa 28.05.2015).

1.8 K výroku o trovách konania okresný súd v odôvodnení rozsudku uviedol, že podľa § 255 ods. 1 C.s.p. v konaní úspešnej žalobkyni priznal plnú náhradu trov konania od žalovaného.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonnej lehote žalovaný prostredníctvom svojej právnej zástupkyne odvolanie tvrdiac existenciu odvolacích dôvodov daných v § 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) C.s.p. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol. Uplatnil si nárok na náhradu trov konania.

2.1 Žalovaný (ďalej aj „odvolateľ“) namietol záver súdu prvej inštancie o postavení žalobkyne ako spotrebiteľky. Poukázal na to, že žalobkyňa začala uplatňovať postavenie spotrebiteľky z pohľadu žalovaného účelovo, až v súdnom konaní pri podaní žaloby, dovtedy nebolo spochybnené a sporné, že zmluvné vzťahy uzavrela ako podnikateľský subjekt, čo súd prvej inštancie vôbec nevyhodnotil. V prípade žalobkyne by nešlo o „obyčajnú“ spotrebiteľku, ale o osobu, ktorá bola od roku 2007 do roku 2017 vedená v zozname sprostredkovateľov finančných služieb vedeného Národnou bankou Slovenska, teda majúcou 10-ročné pracovné a profesijné skúsenosti s problematikou regulovanou aj zákonom č. 186/2009 Z. z., ktorého právna úprava rozlišuje a narába s pojmami spotrebiteľ, profesionálny a neprofesionálny klient a pod. Do vzniku zmlúv (2014, 2015) si žalobkyňa musela byť dobre vedomá obsahu jednotlivých dokumentov, právnych dôsledkov konania ako podnikajúci subjekt aj toho, aký zmluvný vzťah uzatvára. Nebola osobou, ktorá by nemala žiadne skúsenosti.

2.2 Odvolateľ uviedol, že v roku 2014 žalobkyňa požiadala o úver ako podnikajúca fyzická osoba na prevádzkový účel, čo potvrdila uzatvorením úverovej zmluvy. Súd prvej inštancie opomenul vziať do úvahy znenie samotnej úverovej zmluvy a posudzovať ju spolu so žiadosťou vo vzájomnej súvislosti. Z rozsudku okresného súdu nie je zrejmé ako by „profesionálne využitie poskytnutých peňazí“ malo byť inak vymedzené a definované. Okresný súd tvrdí, že údaje uvedené v žiadosti sú nepostačujúce, ale vôbec nezohľadňoval obsah úverovej zmluvy nadväzujúcej na žiadosť. Pre určenie povahy právneho vzťahu sú rozhodujúce nie jednostranné tvrdenia žalobcu o použití peňažných prostriedkov prezentované štyri roky po uzavretí úverovej zmluvy, ale skutočnosti dané v čase ich vykonania. Žalobkyňa takéto tvrdenia o použití prvého úveru neoznámila žalovanému v čase, kedy žiadala o druhý úver, ale spomenula si na tieto skutočnosti v čase podania žaloby. Citoval z rozsudku NS SR sp. zn.

3Cdo 81/2011 o tom, že výkladom možno zisťovať iba obsah právneho úkonu, nie dopĺňovať prejav vôle, a to aj v prípadoch ak účastníci v priebehu konania interpretujú zmluvné dojednania odlišným spôsobom.

2.3 Súd prvej inštancie podľa odvolateľa nevyhodnotil, že po uzatvorení úverovej zmluvy v roku 2014 žalobkyňa opätovne požiadala o poskytnutie úveru v roku 2015. Ak by nesúhlasila so žiadosťou o úver a prvou úverovou zmluvou, nie je zo záverov okresného súdu zrejmé, ako sa vysporiadal s tým, že žalobkyňa opätovne požiadala o úver a pristúpila aj v roku 2015 k uzatvoreniu úverovej zmluvy. Logické vysvetlenie konania žalobkyne podľa žalovaného je také, že konala s vedomím, že obsah prvej žiadosti o úver a zmluvy je pravdivý, zodpovedá jej predstave a opätovne vstupuje do zmluvného vzťahu.

2.4 Žalovaný v odvolaní súdu prvej inštancie vytkol, že z jeho rozsudku nevyplýva žiadny záver, na základe ktorého uprednostnil jednostranné tvrdenie žalobkyne prezentované v roku 2018 oproti jej skoršiemu správaniu sa v rokoch 2014 a 2015. Okresný súd nebral podľa odvolateľa do úvahy, že žalobkyňa tieto tvrdenia neuplatňovala napr. v rámci konania o zaplatenie dlžných čiastok z uvedených zmlúv ani žalobou o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

2.5 Súd prvej inštancie sa podľa ďalšej odvolacej námietky vôbec nevysporiadal s tým, že o nárokoch z oboch úverových zmlúv bolo právoplatne rozhodnuté, a to rozhodcovským rozsudkom sp. zn. RK 100/08/16-SAS a sp. zn. RK 181/08/16-SAS, ktoré nadobudli právoplatnosť a nebola podaná žaloba o ich zrušenie. Rozhodcovský rozsudok možno preskúmať len za podmienky podania žaloby v určenej zákonnej lehote, resp. v súvislosti s jeho výkonom. Súd nie je oprávnený rozhodcovské rozhodnutie nerešpektovať. Citoval § 40 ods. 1 písm. a) a ods. 4 zák. č. 244/2002 Z. z.

2.6 Odvolateľ namietol, že sa okresný súd dôsledne nezaoberal skutočnosťami vyplývajúcimi zo súdneho spisu a jednotlivých listín ako vyplýva aj podľa rozhodnutí Súdneho dvora Európskej únie pri riešení výkladu úijného práva. Zdôraznil rozhodnutie sp. zn. C-464/01 vo veci V., podľa ktorého ak dodávateľ koná v dobrej viere, že druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovolávať postavenia spotrebiteľa. Aj správanie zmluvných strán po uzavretí zmluvy je dôkazom o tom, čo strany pri uzavretí zmluvy zamýšľali, s akými pohnútkami do zmluvného vzťahu vstupovali a čo jej uzavretím sledovali.

2.7 Za ďalší dôvod pre tvrdenie o nesprávnosti a predčasnosti záverov prijatých súdom prvej inštancie odvolateľ označil skutočnosť, že tento vôbec nepristúpil k interpretácii úverových zmlúv a postupoval podľa § 35 ods. 2 OZ.

3. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu poprela účelovosť svojich tvrdení o jej postavení spotrebiteľky. Vedomosť o tom, že obidve zmluvy sú uzatvorené podľa Obchodného zákonníka a o možnosti podať žaloby o zrušenie rozhodcovských rozsudkov sa dozvedela v roku 2017 od U. D. bývajúceho v M., ktorý ju prvýkrát oslovil telefonicky približne začiatkom uvedeného roka ako splnomocnenc žalovaného vymáhajúci splátky. Od neho sa dozvedela podľa akého zákona uzatvorila zmluvy, čo vyplýva z rozhodcovského rozsudku a ako môže byť stíhaná v prípade nehradenia splátok. Telefonoval jej každý mesiac, keď sa priblížil termín splátok a zisťoval, či zaplatí. Viackrát jej povedal, že jej môžu pokuty za omeškanie splátok odpustiť, ak bude platiť následné splátky pravidelne v plnej výške až do zaplatenia. V polovici októbra 2017 sa od svojej kolegyne opatrovateľky dozvedela, že existuje spôsob a že sa môže brániť prostredníctvom organizácie Centrum správnej pomoci. V tom istom mesiaci oznámila pánovi D., že sa cíti oklamaná spôsobom, akým s ňou žalovaný uzatvoril zmluvy, splátky ďalej nebude platiť a vec bude riešiť. Dňa 30.11.2017 zaslala pokus o mimosúdnu dohodu žalovanému, ktorý ju zamietol listom z 05.01.2018. Žalobu podala približne po 3 mesiacoch ako sa dozvedela o neprávosti, dňa 16.01.2018, kedy sa vrátila z práce.

3.1 V čase uzatvárania obidvoch zmlúv pracovala (od 02.04.2009, kedy jej bol vydaný rakúsky živnostenský list) ako opatrovateľka v U.. V M.i X. pracovala od 10.2007 do 04.2009 z núdze, keďže ako takmer XX-ročná mala problém sa znova zamestnať. Po apríli 2009 do roku 2017 od tohto subjektu poberala len tzv. následné poistné. Nie je pravdou, že mala viac ako 10-ročné skúsenosti. Jej úlohou ako nováčika - sprostredkovateľa v poisťovni bolo telefonicky, prípadne osobne osloviť klientov zo zoznamu poistných zmlúv uzatvorených pred 10 a viac rokov a dohodnúť s nimi termín stretnutia, následne im ponúknuť novú poistnú zmluvu s vyšším krytím. Na začiatku absolvovala niekoľko povinných školení o tom, ako osloviť klienta, zistiť jeho požiadavky, predstaviť mu poistný produkt, ponúknuť, prípadne s pomocou vedúceho návrh poistnej zmluvy vypísať. So zákonmi a pojmami uvádzanými žalovaným nemala dôvod sa zaoberať. Táto práca ju nenapíňala, preto sa rozhodla pre prácu v U., kde zostala a dodnes pracuje. Ešte pred odchodom do U. v roku 2009 chcela zrušiť povolenie Národnej banky Slovenska a ukončiť činnosť v X.-O. M.. Na návrh vedúceho, že môže za dovtedy uzatvorené zmluvy dostávať finančnú odmenu (následné poistné) tak urobila až v roku 2017.

3.2 Vo vyjadrení k ďalšej časti odvolania popísala bližší priebeh uzatvárania úverových zmlúv. V prvom prípade ju telefonicky oslovila obchodná zástupkyňa žalovaného, dohodli si stretnutie na deň

23.12.2014 na pošte na Kyjevskom námestí v Banskej Bystrici. V tom čase bola pošta preplnená, pani sa doslova predierala pomedzi ľudí k písaciemu stolíku s podkladmi žalobkyne, ktoré si od nej predtým vyžiadala (občiansky preukaz, výpisy z účtov, atď.). Žiadosť vypísala na pripravenom predtlačenom formulári a zakývala na žalobkyňu, aby jej to prišla podpísať. S obsahom žiadosti ju neoboznámila, len jej povedala, že je pre ňu dôležitý príjem z opatrovateľskej činnosti. Žalobkyňa s dôverou žiadosť podpísala. V roku 2015 ju tá istá pani kontaktovala telefonicky, že jej môže poskytnúť ďalší úver, keďže splátky z uzatvorenej prvej zmluvy spláca pravidelne. Rodina žalobkyne bola stále vo finančnej tiesni z dôvodov uvedených v žalobe, preto žalobkyňa súhlasila. Podklady jej poslala a po príchode na O. sa mali stretnúť v kancelárii v S. S.. V dohodnutý deň a hodinu pani nebola prítomná, ale jej kolegyňa, ktorá sprostredkovateľke oznámila, že ju žalobkyňa čaká, pani prišla o pár minút s tým, aby to rýchlo podpísali, že má stretnutie s iným klientom. Žalobkyňa žiadosť podpísala s dôverou tak ako prvú žiadosť. Žalobkyňa disponuje poznatkami od ľudí, ktorých v minulosti (2014, 2015) nepoznala, no dosvedčia (hoci podpisovali zmluvy nezávisle v rôznych mestách Slovenska), že podobne pracujú aj ďalší obchodní zástupcovia žalovaného (podpisovanie žiadostí a zmluvy pod časovým tlakom na parkovisku a pod.).

4. Odvolacia replika a duplika podané neboli (§ 374 ods. 1, 2 C.s.p.).

5. Odvolací súd po zistení, že odvolanie podala včas strana sporu proti rozsudku, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 ods. 1 a § 362 ods. 1 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach odvolania žalovaného (§ 380 ods. 1 C.s.p.) v spojení so závislým výrokom o trovách konania (§ 379 písm. a) C.s.p.) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 ods. 1 písm. b), c) C.s.p.).

6. Odvolateľ tvrdil naplnenie odvolacích dôvodov daných §-om 365 ods. 1 písm. b), d), f), h) C.s.p.

6.1 Odvolací dôvod podľa § 365 písm. b) C.s.p. (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) je naplnený vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci strane sporu realizáciu jej práv, dosiahne určitú intenzitu. Konkrétne pochybenie súdu musí byť hodnotené v kontexte celého konania. Obsah práva na spravodlivý proces zahŕňa najmä právo na prístup k nezávislému a nestrannému súdu, právo na zákonného sudcu, na prejednanie sporu v primeranej lehote, na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Konkrétne pochybenie súdu musí byť hodnotené v kontexte celého konania (vplyv na ďalšie pochybenia, možnosť zvrátenia nesprávneho postupu, následky, atď.).

6.2 Inou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 365 ods. 1 písm. d) C.s.p.) je procesná vada, ktorá nie je subsumovateľná pod ostatné odvolacie dôvody, pokiaľ mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (napr. pochybenia pri vykonávaní dôkazov, porušenie povinnosti viazanosti súdu iným rozhodnutím). Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, nie zmätočnosť súdneho rozhodnutia.

6.3 Odvolacie námietky týkajúce sa vád v skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa môžu prejavíť v nesprávnom hodnotení dôkazov, ktoré vyústilo do nesprávnych skutkových zistení (§ 365 ods. 1 písm. f) C.s.p.).

6.4 Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 zo dňa 26. februára 2010). Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci konkrétne spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval (citované z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2MCdo 4/2009).

7. Podľa § 230 Civilného sporového poriadku ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

8. Materiálna právoplatnosť rozhodnutia sa prejavuje ako jeho nezmeniteľnosť, čo spôsobuje tzv. prekážku právoplatne rozhodnutej veci znamenajúcu, že o veci, o ktorej už bolo právoplatne rozhodnuté, nemožno rozhodovať opäť. Ide o neodstrániteľnú vadu konania, na ktorú je súd povinný prihliadať ex offo. Odvolací súd preto sústredil svoju pozornosť v prvom rade na odvolaciu námietku žalovaného, podľa ktorej sa súd prvej inštancie nevysporiadal s tým, že o nárokoch z oboch úverových zmlúv už bolo právoplatne rozhodnuté v rozhodcovskom konaní. Žalobkyňa má podľa uvedených rozhodnutí

rozhodcovského súdu plniť, teda žiadny záväzok žalovaného vydať bezdôvodné obohatenie nemohol zvyknúť.

8.1 Prekážka právoplatne rozhodnutej veci je vymedzená totožnosťou sporových strán a totožnosťou predmetu konania. O totožnosť osôb ide, ak sa prebiehajúceho konania zúčastňujú tie isté osoby ako konania právoplatne ukončeného, pričom ich procesné postavenie je bez významu. Predmetom konania je žalobný nárok, pričom nie je významné ako bol skutok tvoriaci predmet konania posúdený súdom po právnej stránke. O totožnosť predmetu konania ide, ak v novom konaní ide o ten istý nárok, opierajúci sa o ten istý právny dôvod za podmienky, že tento dôvod plynie z rovnakého skutkového stavu ako v predošlom konaní (uznesenie NS ČR sp. zn. 20Cdo 1367/2000 z 18.10.2001). Ten istý predmet konania je daný, ak nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, ktorými bol uplatnený (z rovnakého skutku). Podstatu skutku (skutkového deja) pritom možno vidieť predovšetkým v konaní (vo všetkých jeho javových formách) a v následku, ktorý ním bol spôsobený; následok je pri určení skutku podstatný preto, že umožňuje z prejavov vôle konajúcich osôb vymedziť tie, ktoré tvoria skutok. Prekážka právoplatne rozhodnutej veci je daná aj vtedy, ak súd skutok posúdil po právnej stránke nesprávne alebo neúplne (napr. ako vzťah zo zmluvy, pričom v skutočnosti išlo o zodpovednosť za bezdôvodné obohatenie). Prekážka veci právoplatne rozhodnutej nie je daná, ak ide v novom konaní síce o ten istý právny vzťah medzi jeho účastníkmi, avšak novo uplatnený nárok sa opiera o iné skutočnosti, ktoré tu neboli v dobe pôvodného konania a ku ktorým došlo až neskôr (NS ČR sp. zn. 32Odo 151/2005).

8.2 Prekážka právoplatne rozhodnutej veci sa vzťahuje aj na rozhodnutia vydané v rozhodcovskom konaní. Súd prvej inštancie v bode 5. odôvodnenia rozsudku konštatoval, že predmetom rozhodcovského konania bol nárok žalovaného na zaplatenie dlhu z úverovej zmluvy, nie nárok žalobkyne na vydanie bezdôvodného obohatenia z tejto zmluvy. Súd prvej inštancie sa však nevysporiadal v zmysle vyššie uvedených kritérií s tým, či u oboch nárokov ide o tie isté skutkové okolnosti a ak nie, v čom je rozdiel v oboch konaniach (právne posúdenie nárokov nie je relevantné). Z dôvodov rozsudku okresného súdu nie je zrejmé, či venoval pozornosť obsahu v súdnom konaní predložených rozhodcovských rozsudkov sp. zn. RK 100/08/16-SAS a sp. zn. RK 181/08/16-SAS z hľadiska toho, či predmetom rozhodcovských konaní nebolo posúdenie platnosti a najmä (ne)spotrebiteľského charakteru úverovej zmluvy, jej platnosti z hľadiska formy a obsahu (ktoré je predpokladom vyhovenia žalobe na plnenie). Súd prvej inštancie dostatočne nevysvetlil, pokiaľ rozhodcovský súd v rozhodcovských konaniach pri rozhodovaní o žalobe na plnenie posudzoval platnosť a charakter uzavretých zmlúv o úvere, či a z akého dôvodu pristúpil (bez zrušenia pôvodných rozhodcovských rozsudkov) k ich opätovnému preskúmaniu a k akým záverom dospel. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti v bode 5. odôvodnenia rozsudku iba podotkol, že iba platná rozhodcovská zmluva zakladá oprávnenie rozhodcovského súdu prejednať a rozhodnúť spor, tu však možno mať pochybnosť o platnosti rozhodcovských zmlúv. Ak mal súd prvej inštancie (keďže posúdil spor ako spotrebiteľský) za to, že rozhodcovské rozsudky boli vydané na základe neplatných rozhodcovských zmlúv, a preto netvorila prekážku rozsúdenej veci vo vzťahu k prebiehajúcej súdnej konaní, mal na túto skutočnosť vykonať dokazovanie a s jeho závermi sa vo svojom rozsudku riadne vypoariadať. Odvolateľ pritom súdu prvej inštancie vytkol, že sa vôbec nevysporiadal s tým, že na jednej strane v rozhodcovskom konaní bola na základe tých istých zmlúv o úvere žalobkyňi uložená povinnosť plniť, na druhej strane okresný súd na základe tých istých zmlúv priznal žalobkyňi právo na vydanie bezdôvodného obohatenia od žalovaného z právneho dôvodu, ktorý odpadol.

9. Ďalšia argumentácia odvolateľa sa týkala odôvodňovania, prečo právny vzťah žalobkyne a žalovaného nie je právnym vzťahom spotrebiteľským a poskytnuté úvery nie sú spotrebiteľskými úvermi. Hoci je prvoradá vyriešenie otázky (ne)existencie prekážky právoplatne rozsúdenej veci, odvolací súd v záujme hospodárnosti konania uvádza, že žalovaný už vo vyjadrení k žalobe zo dňa 15.02.2018 spochybnil, že žalobkyňa si na svoje spotrebiteľské postavenie spomenula s výrazným časovým odstupom až po poskytnutí úveru, a to až v prebiehajúcom súdnom konaní. Okresný súd nezisťoval vôľu zmluvných strán uzatvoriť zmluvu o úvere aj z hľadiska žalovaným tvrdených vedomostí žalobkyne o pojmoch spotrebiteľ, profesionálny a neprofesionálny klient, keďže ako sprostredkovateľka poistenia absolvovala príslušnú prípravu. Tvrdenia týkajúce sa tejto činnosti aj toho, kedy sa žalobkyňa dozvedela o spotrebiteľskom práve a charaktere uzavretých úverových zmlúv táto napriek svojej osobnej prítomnosti na pojednávaní prezentovala až vo vyjadrení k odvolaniu, hoci uvedené námietky odvolateľ uvádzal už v konaní pred súdom prvej inštancie. Okresný súd žalobkyňu podrobným spôsobom na okolnosti uzatvárania tej-ktorej úverovej zmluvy (ako sa dozvedela o možnosti požičať si peniaze od žalovaného, či oslovila ona jeho alebo on ju, akou formou, čo jej žalovaný ponúkal, na to, ako bola žalobkyňa oboznámená s obsahom zmlúv, či mala návrhy zmlúv k dispozícii vopred a ak nie, či si ich

poriadne prečítala pred podpisom a ak nie, prečo tak neurobila) nevypočul, čo urobí v ďalšom konaní. Žalobkyňa sa vyjadrí aj k tomu, prečo uzatvorila so žalovaným druhú úverovú zmluvu v čase, keď ešte nesplnila svoj záväzok z prvej zmluvy, vysvetlí, či a ako sa bránila v rozhodcovských konaniach. V konaní pred súdom prvej inštancie žalobkyňa doteraz uvádzala jedine to, že peňažné prostriedky poskytnuté z úverových zmlúv nepoužila na výkon podnikateľskej činnosti, ale pre potreby svojej rodiny a na úhrady svojich dlhov, ktoré žalovaný nevyvrátil.

10. V novom rozhodnutí rozhodne okresný súd o trovách celého, teda aj odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 C.s.p.).

11. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerov hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.). Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerov hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 C.m.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).